

FELELŐS MEGJELŐ

ELŐFIZETELI árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1 50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4 50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
TELEFON 205.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjsszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyai Lajos.

TÖMÉRDEK

tennivalót és az egyes embernek is a közügyekben való sokkal nagyobb arányú részvételt jelöl meg a háború. Szinte külön, nagy munka megkeresni és számon tartani a ránk háramló kötelességeket abból a kötelességaradatból, amely az egész országot mintegy elárasztja, s nem végez hiábavaló munkát az, aki ha észrevesz egy ilyen új tennivalót arra, felhívja a figyelmet, hiszen nagyjából nem a jószándékon, hanem a dolgok észre nem vevésén múlnak a mulasztások. Most örömmel jegyezhetjük fel, hogy valahol újból gondoltak a hadiárványra, azokra, akik apát veszítve, a sanyaru sorba jutott özvegy megélhetését nehezítik.

Az állam nem győzi ellátni a hadiárványt, s az állami, hideg házakban nem is kaphatják a háború legártatlanabb szenvedői, ami minden isteni és emberi jog szerint őket megilleti. A legtökéletesebb állami intézmény sem adhat meleg, minden pillanatban éber gondoskodást, minden falat kenyérhez izesítő anyai mosolyt és lefakvást és evés előtt nem imádkozhatik velük együtt és betegesgükben nem virraszthat fölöttük szivszakadt, gyógyító szerrel az állam és annak semmiféle, bármily lelkiismeretes közege.

Ötven—hatvan gyereket nem lehet szeretni, már pedig a gyereket szeretni kell, mert ebből táplálkozik, mint a fiatal nővény a hűmusz rejtelmes nedveiből, s ennek híján elkallódik, csenevész, torz, rosszulnőtt lesz.

Mindig nagy kincs volt a gyermek és ma, a sok élet kihálásának napjaiban olyan kincs, amit fölermi és megérteni állig lehet, hiszen ebben az országban pótolni való, újjáépíteni való és a magyarságba kiegészíteni való annyi marad a háború után, hogy ha minden gyerek épen felnő és minden magyar hazajön Amerikából

akkor is maradnak betöltetlen hézagok a nemzet folyamatos fejlődésében.

Most minden szeretet híján elkallódó, vagy kifejlődni nem képes talentum veszne nemzeti veszedelem, s aki egy hadiárványt örökre fogad, s aki a maga védő, éltető, fejlesztő családi melegházába egy gyöngye palántát elültet, az nemcsak egy derék magyart ment meg épen a sok magyarral boldog magyar jövőnek, hanem esetleg egy nagy embert ment meg az elkallódástól.

Erdélyben megindult egy társadalmi mozgalom, s az Erdélyi Párfogó Egyesület felhívására már tömegesen jelentkeznek jó emberek, hogy az ily kedves áldozattal a nemzet megújításának nagyszerű munkájában és dicsőségében részesedjenek, s az erdélyi örökbefogadók példája kell, hogy érezzék a módos magyarok, hogy milyen lstennek tetsző dolog és milyen diadalmasan szép gondolat most megmenteni az éltető szeretőnek egy gyermeket.

A világháború.

A megvert orosz.

Az orosz hadsintér északi részén a német előrenyomulás változatlan. Hindenburg tábornagy hadseregcsoportja a Njemen és a Vilia között az orosz arcvonalat több helyen áttörte huszonhat tiszttel, 5380 katonával és 16 géppuskával zsákmányolt. Lipót herceg hadserege segíti Hindenburgot és óriási viadalon az ellenség máf hátrálni kezd. Pinsk Körül Mackensen halad előre. Huszonegy tiszttel, kétezeröttszáz katonával és kilenc géppuskával zsákmányolt. A német hadvezetőség most fejezte be a novo-georgievskij zsákmány megszállását. A zsákmány: 1740 ágyú, 23.219 fegyver, 103 géppuska, 160.000 tüzéségi löszér és 7.098 000 puskatöltény. A Kovnonál zsákmányolt ágyú száma 1301. A világtörténelemben példátlan ez a zsákmány.

Vilna elfoglalása.

Az Eichhorn hadseregek Vilna ellen intézett átkaroló támadása teljes sikerrel járt. Egy feltartóztatlanul előrehaladó átkaroló mozdulat és a Scholtz és Gallwitz hadseregeknek az ellenséges harcvonal ellen egyidejűleg intézett támadása az ellenséget gyors visszavonulásra kényszerítette. A nagyon megerősített Vilna birtokunkba jutott. Az ellenségét üldöztük.

Vilna egyik legjelentékenyebb városa Oroszországnak, ahol számos vasúti vonal találkozik. Az egykori Lithvánia fővárosa. Lakóinak száma mintegy négy százezer. A lakosság zömét zsidók, litvánok és lengyelek teszik, akik nagyrészt hetek óta tartó menekülésben vannak.

A régóta fenyegetett város eleste újabb katasztrófa az orosz hadseregre nézve, mert ezzel a nagyfontosságú vasúti vonal is, amely Vilnától Dünaburgba vezet, elvesztettnek tekinthető. De szorongatott helyzetbe kerül Riga is, amely ezekután nem lesz sokáig tartható.

Orosz hadsintér.

Skiva menti vonalainkat az ellenség erősebben ágyuzta. A wolhniai várterületen új állásaink elfoglalását az ellenség nem zavarta meg. A Lithvániából visszavonuló ellenséget az német hadseregek között előnyomuló cs. és kir. haderő üldözi.

Olasz hadsintér.

Tegnap az olasz nehéz tüzérség újból élénk ágyuzást kezdett a vilgerenthi és lafrauni fensőkön levő erődümeink ellen. Egyébként a tiroli és karinthiai határon a helyzet változatlan.

A Flitsch-terület ellen intézett támadás, amely az ellenségnek csak a völgymedencében több mint ezer emberébe került, meghiúsult. Ma regge l a legelő levő árkokat az olaszok már kiirtették.

A Vrsic-területen az ellenség az esti köd leple alatt megkísérelte előállításaink egyikének megroharását. Ez a vállalkozás teljesen kudarcot vallott. Efelől felé csapataink olaszok részéről homokszákokból rakott falat a mögött levő ellenséges katonákkal együtt levegőbe ráptatták.

A doberdóli Karst-fensők délnyugati szakaszán a múlt éjjelellenséges árkok felrobbantására használtuk fel.

Hindenburg-hősök.

Oláh Dániel szakaszvezető, Csörgör András tizedes, Hosszu József, Göbbölös István és Venkő Ferenc közlegények, mind az 5-on a 69-ik gyalogezredbe tartoznak. A szomszédos csapatok visszavonulása okából a Parillo Vrhon, valamint ottól keletre levő hadállásukat el kellett hagyniok. A zászlóalj az egyik hegy alján gyülekezett, azután az elvesztett hadállások visszafoglalására rohamra mentek. A már magnevezett öt ember a legsűrűbb tüzben egy orosz gépfegyverosztály állása ellen nyomult most rettenthetlenül előre s nehéz küzdelem után sikerült is egy gépfegyvert zsákmányul ejteniök. Oláh szakaszvezetőt az első, a másik négy hőst 2-od oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Soltész Bertalan, 69-ik gyalogezredbeli őrmester csodálatos önfeláldozással minden alkalommal egész erejét vette a latba ezredé dicsőségének gyarapítására. Támadó és védő harcban egyaránt az első sorban látni őt, a miut legénységét saját példája nyomán előre meneltre, vagy helytállásra buzdítja. Az ellenségnek a Piaski melletti hegy elleni visszavert támadása, valamint egy rettentetes tömegű hadróvel megindított másik orosz támadás alkalmával Soltész őrmester vitézségével különösen kiemelkedett. Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Az üzletvezető büne.

A Nádor-utcai Enyvesháti fényképészeti műterem tulajdonosa, Virág Sándor mint katona a harctéren teljesített szolgálatot. Tavólléte alatt műtermének vezetését Szapper Mária Palotai-utcai lakosra mint üzletvezetőre bízta. Szapper Mária azonban hűtlen pénzkezelőnek bizonyult. A napokban ugyanis az Enyvesháti tulajdonosa szabadságot kapott s hazajött műtermét felülvizsgálni. Ekkor kiderült, hogy Szapper 3000 Koronát elkezelt, amiről nem tudott elszámolni. Virág természetesen feljelentést tett a rendőrségen a hűtlen pénzkezelés miatt. Amikor Szapper meghallotta, hogy büne nyilvánosságra került, legközelebbi ívott s most életveszélyes sérüléseivel a Szent György-kórházban fekszik.

Novemberben összejött a parlament. A képviselőházat novemberben rövid ülészaklra hívják össze. A parlament elsősorban az indeminást fogja elintézni, mert a költségvetést fólhatalmazás az év végén lejár. A képviselőház tárgyalásait előreláthatólag Beóthy Pál elnök vezeti.

Ujabb rokkantak érkeztek az orosz fogaagból. A negyedik rokkantszállítmány — százhat hárképtelen katonára — tegnap reggel érkezett haza. Az érkezett rokkantak sérülései már sokkal enyhébbek mint az előző szállítmányban érkezetteké volt. Olyan kinek mindkét keze vagy lába hiányzana, egy sincs közöttük, a legtöbbnek keze-fejét vagy lábfejét kellett amputálni. A rokkantak között a következő 17 es honvédek voltak: Kodal Mihály, Fitter János, Benék János.

Véres csata a mulatóban. Vasárnap éjjel egyik mulatóba több 35. gyalogezredbeli katonára ment s valami összetűzés keletkezett. A mulató tulajdonosnője Vrabetz Ferenc 35-ös katonát revolverrel mellbőltötte, úgy hogy most élet-halál között fekszik a barakkórházban. A mulató személyzetének állítása szerint Vrabetz házártskodott volna s önvédelemből használták a fegyvert. A katonák pedig az ellenkezőt állítják. A rendőrség a vizsgálót tovább folytatja.

Illemhelyek felállítása. Úgy látszik a régóta vajudó kérdés végre megoldást nyer. A mérnöki hivatal 4 illemhely felállítására vonatkozó tervezetet hétfőn bemutatta a tanácsnak, amely bizonyára kedvezően fogja elintézni ezt a közegészség és köztisztaság érdekében fontos ügyet.

Iskolai beiratás. A gazdasági ismétlő iskolában önként jelentkező tanköteles koru (12—15 éves) gyermekek iskolai beiratása f. hó 23, 24 és 25-én d. e. 8—12-ig a belvárosi leányiskola helyiségében (Szt. Imre köz) lesz megtartva. Az ide vonatkozó miniszteri rendelet értelmében azon tanköteleseknek, kik szüleiik gazdaságban segítőknek, nem kell jelen alkalommal beiratkozniok; ezek részére majd november hó első napján kezdődik a kötelező beiratás. Az iskolai igazgatóság.

Köszönetnyilvánítás. Mind azoknak, kik feltehetően jó férjem és édesatyánk Csuka István elhunytá alkalmával bennünket ért mérhetetlen csapásban résztvettük kifejezésével, akár szoszoru küldésével és ajtemetesen való megjelenésével vigasztalni igyekeztek, fogadják ezuton hálás köszönetünket. *Özv. Csuka Istvánné és családja.*

Kréme de lactine saját nemében páratlan hatású archobzspóló, finomított készítmény, ezen tejkrém teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszerűen használata után bárony puhává teszi, pattanásokat, szepőket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható Szűcs Róbert Magyar Korona gyógyszerárában Kossuth utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

Legszebb fajgyümölcsök li-körök cognac, felvágottak nagy választékban. Pénteken balatoni sülő és dunai ponty. Gebauer Testvérek bodegájában. Telefon 340.

A FEJERMEGYEI NAPLO az összes dohánytöszdékben és a város minden részében az üzletekben is kapható.

Fiumei kávébehozatal SZÉKESFÉHÉRVÁR (BARÁTOK ÉPÜLETE) :: Pörkölt kávékeverékek utóérhetőenek! Saját villamos kávéanyagpörköldé! Telefon 250.

— Játus élete és tanításai. Irta Pócs Rezső máriaremetei plebános. A kitünő munka, amelyet a katolikus családoknak a legmelegebben ajánlunk, 1 koronáért kapható a Népszövetség Irodájában (Szent István utca 1 szám alatt.)

Közgazdaság.

Gyümölcsfak őszi gondozása. Az állati ellenségek közül egyes vidékeken mind nagyobb és mind szomorubb nevezetességre tesznek szert az araszoló lepkék hernyói, amelyek tá. asszal siralmas pusztítást visznek véghez a fakadó rügyekben, fiatal lombban. Ezek ellen most kell védekezni úgy, hogy a fák derekára ragadós anyaggal bevont gyűrűket alkalmazunk. Az említett lepke nősténye nem tud röpülni, a fák derekán mászik fel az ágakra, amelyeknek rügyeire lerakják petéiket. A ragadós ennyvel bevont gyűrűn a lepke megakad, elpusztul és a fa megszabadul a kártékony hernyó rettenetes pusztításától. Másik alkalmas védekezés az, hogy öszszel a fa tövét felássuk. Ezzel a fa tövében néha százával szunnyadozó különféle báboknak, férgeknek pusztítását okozzuk. Az ásás lehetőleg mélyen történjék és olyan kerületben, amilyen a fa lombjának kerülete. Az ásásnak egyéb előnyei islesznek, nevezetesen a gyökerek élénkebb fejlődésé, több nedvesség felvétele és megőrzése stb. Ha emellett még trágyázásban is részesüljök a fákat, úgy hogy jó érett trágyát kebelezünk be a megásott földbe, kettős munkát végzünk, amelynek kettős haszna sem fog elmaradni. A különböző gombabetegségek ellen szintén öszszel, illetve télen kell a fákat első ízben megvédelmeznünk. Ez a védelem pedig történhetik bordóilével és mézkenélével való permetezéssel. A bordóilét úgy készítjük, mint a szőlőpermetezésnél. 2 százalékos oldat elegendés. Ezzel lombhullás után, öszszel vagy télen enyhé napokon, vagy akár korá tavasszal, mindenestre még a fakadás előtt megpermetezzük a fákat úgy, hogy azoknak összes ágait és törzsét el- lepje a permeteg. Másik permetezés történjék ugyancsak öszszel vagy télen mézkenélével. A kettő együtt hathatosabb elő fogja segíteni a különböző monília és egyéb gyümölcsfa pusztító gombáknak és emellett még a levélteveknek az irtását is. A levéltevek ellen különben még hatatosabb védelmet nyujt a dennirrel való permetezés, amely emellett szintén védi a fákat a gombabetegségekkel szemben is. A dentin használatára vonatkozólag megfelelő utasítással szolgálunk az eladók. Meg kell azonban jegyezni, hogy a gyümölcsfák permetezése közönséges szőlőpermetezőkkel csak tökéletlenül történhetik. Erre a célra nagyobb, erősebb sugárban magasztabbra permetező gépre van szükség. Ezeket a gyümölcsfapermetezőket a gazdákörök, szövetségek, vagy akár maguk a községek szereshetnek be és bizonyos díj ellenében adnak az egyeseknek használatra.

SZÍNHÁZ.

In hoc signo vinces. Az a klasszikus filmttragédia, melyet közki-vánátra tegnap mutatott be az Apolló ismét a közönség jétszével talál.ozott. Azok a csodásan megrendezett tömegjelenetek káprázatos díszletek és a világhírű színészek csodálatra méltók. Ezen 1900 méteres filmszenzációk egy aktuális kép „1 hadi és egészségügyi kiállítás megnyitása” és egy vigjáték „Az ezresbánk” egészíti ki. A teljes műsor má láható utójára, Holnap szerdán ismét szentágot hoz az Apolló.

Katonák segélye és nyugdíja.

(Folytatás.) Aki a rokkantak házában való ellátásról lemond, annak a rokkantsági nyugdíj két évi öszzege végkielégítéssül kiszolgáltatandó. A rokkantak házában elhalálozott nős katonák családjaiknak 60 korona végkielégítés jár.

Ki kap ideiglenes évi segélyt? Ideiglenes évi segélyt kaphat az, aki a háboru alatt rokkantitá vált és pedig:

- a) saját személyét illetőleg;
 - b) törvényes felesége után;
 - c) házasságon kívül született édesgyermeké után;
 - e) édesapja, anyja, nagypapja, nagyanyja után (utóbbi három után akkor is, ha a rokkant házasságon kívül született);
- de csak akkor, ha a rokkant magyar állampolgár volt, a katonaságnaál a legénység tényleges, vagy nem tényleges állományába tartozott, vagy ha a hadiszolgáltatásokról szóló törvény (1912. évi 68. törvénycikk) alapján hadicélokra szükségese személyes szolgáltatásokra volt bönvona és ha a segélyre tényleg rá van szorulva.

Ezeket fölül a b), c), d) és e) alatt említett családtagok után csak akkor jár ideiglenes évi segély,

ha az illető a családtagokat egészen vagy részben a rokkant tartotta el és

ha az illető családtagot az ideiglenes évi segélyre való jelentkezés idejében a segély felvételére jogosult tartja el.

A fiugyermeké után a 16., a leánygyermeké után a 14. életév betöltétség jár a segély.

Az ideiglenes évi segély öszszegét az 1. táblázat tünteti fel.

A rokkant öszszes járandósága — sebesülési pótdíj nélkül — nem haladhatja meg a rokkant korábbi foglalkozásában elért legutóbbi átlagos egy évi keresetnek az öszszegét.

Az ideiglenes évi segélyt végrehajtás után nem lehet lefoglálni.

Ki dönt a segélyigény fölött?

Abban a kérdésben, hogy az ideiglenes évi segély-mely családtagok után, hogy a rokkant részére saját személyét illetőleg mely öszszegű ideiglenes évi segély jár, járáskorban a fólzolgabíró, városokban a polgármester, Budapesten a kerületi előjáró, Fiumében a városi tanács határoz. A segély öszszegét egyébként az illetékes pénzügyigazgatóság állapítja meg. Ezen hatóságok határozatai ellen semmiféle jogorvoslatnak nincsen ugyan

helye, a honvédelmi és a pénzügyminiszter azonban úgy az engedélyezésre, mint a segély öszszegére vonatkozó megállapításokat bármikor fólúlvizsgálhatja és megváltoztathatja. Akit tehát sérelem ért, bályegmentés kérvénnyel forduljon a két miniszter valamelyikéhez.

Telefon 233. — Telefon 233.

HÉTFOŊ és KEDDEN: szeptember 20 és 21-én
FILMSZENZÁCIÓ
Végzetes találmány izgalmas detektívdráma és a
Hipnotizmus áldozata. Nagyszabású remek pótműsor. Saját művészi zenekar. Naponta előadás 7 és 9 órakor.
Rendes helyárok.

APRÓHIRDETÉSEK.

Butorokat kevésbé használt állatokban veszek. Esetleg a lakást is átveszem. Cim a kiadóhivatalban.

Elvesztett Egy Jarab 20 mégszögletes ponyva a pályaudvaron elvesztett. Egy szegény mindenes fiu vesztezte el. Kérik a megtalálót, hogy vigye el a rendőrségre, mert különben a fiunak meg kell fizetnie az árát.

Denkó hegyen a Palovics fele szőlőszabdakéből olcsón eladó, közel van a városhoz. Bővebbet Bacsinszky Lajosnálát Bővös-utca 17. sz. Ki-pest.

Egy különbjaratu, butorok szoba kizárólag intelligens hölgy vagy nagyobb lány részére kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

A háborus évi gyönyörű emléke jelent meg az Apostol nyomda kiadásában: egy kép, amely azt ábrázolja, hogy a király és a nemzet felajánlják Magyarországot János Szivének. A remek kép Rómain és Horváthné Kossuth utcai papírkereskedésnek kirakatában látható s ugyanott 2 koronáért megszerezhető.

Egy ügyes fiu tanulóknak felvételtí Nofitzer divatterjeskedésében.

Sütő u. 13. sz. ház, jó karban, hentes és mészáros üzlethez való teljes berendezéssel, szőlők, rétek szabadkézből eladók. Felvilágosítás szolgál helyben özv. ifj. Mészáros Ferencné, Sütő-utca 13.

AGRUS BUZAPAC
a VETŐMAG csávázására kapható
OBERMAYER IMRE
fűszer és lisztkereskedésében.
Ösz- és Rákóczy-u. sarok.